Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland

www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2633048

Uw referentie
2026Z22527

Bijlage(n)
-

Datum 11 november 2026
Betreft Beantwoording vragen van het lid Teunissen (PvdD) over gevolgen Braziliaanse verkiezingen voor Amazonegebied

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door het lid Teunissen (PvdD) over gevolgen Braziliaanse verkiezingen voor Amazonegebied. Deze vragen werden ingezonden op 20 oktober 2026 met kenmerk 2026Z22527.

De minister van Buitenlandse Handel
en Ontwikkelingssamenwerking,

S.W. Sjoerdsma

Antwoorden van de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mede namens de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, op vragen van het lid Teunissen (PvdD) over gevolgen Braziliaanse verkiezingen voor Amazonegebied

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Onze referentie
BZ2633048

Vraag 1
Bent u bekend met de analyse van Carbon Brief[1] dat het Braziliaanse beleid en de uitkomst van de presidentsverkiezingen van grote invloed kunnen zijn op de toekomst van het Amazonegebied en de mate van ontbossing?

Antwoord
Ja.

Vraag 2
Deelt u de opvatting dat de bescherming van het Amazonewoud van groot belang is voor het tegengaan van klimaatverandering en de bescherming van biodiversiteit, en dat deze bescherming zwaar moet wegen in het Nederlandse en Europese buitenland-, klimaat- en handelsbeleid?

Antwoord
Ik deel de opvatting dat bosbehoud en bosherstel wereldwijd van groot belang zijn voor het tegengaan van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Bossen slaan 714 gigaton koolstof op en herbergen tot 80 procent van de wereldwijde terrestrische biodiversiteit. Daarnaast zijn bossen van fundamenteel belang voor veerkrachtige voedselsystemen: bijna een derde van de wereldbevolking is voor voedselzekerheid en levensonderhoud afhankelijk van bossen en bomen.[2] Het stoppen en omkeren van wereldwijde ontbossing en bosdegradatie is dan ook een beleidsdoel waar Nederland actief aan werkt onder andere via het klimaatbeleid en het beleid aangaande handelsketens.

Vraag 3
Erkent u dat de politieke koers van een toekomstige Braziliaanse regering gevolgen kan hebben voor ontbossing, de handhaving van milieuwetgeving en de bescherming van inheemse gemeenschappen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Nederland en Brazilië hebben een hechte bilaterale relatie en werken nauw samen op diverse terreinen, waaronder op het gebied van natuur, klimaat en biodiversiteit. Zo ook in aanloop naar en tijdens de Klimaatconferentie COP30 die Brazilië als voorzitter organiseerde in Belém in 2025 en waar onder meer ontbossing hoog op de agenda stond. Toen is ook besloten, op initiatief van Brazilië, tot de oprichting van het Tropische Bossenfonds (*Tropical Forest Forever Facility* TFFF). Nederland heeft bijgedragen aan de opstartkosten van dit fonds en is voornemens een kapitaalbijdrage te leveren.[3] Nederland waardeert de samenwerking met Brazilië op voornoemde terreinen en hecht aan voortzetting hiervan.

---

[1] Carbon Brief, 28 september 2026 - Analysis: Lula presidency saved at least 20,000km2 of Brazilian Amazon since 2022. https://www.carbonbrief.org/analysis-lula-presidency-saved-at-least-20000km2-of-brazilian-amazon-since-2022

[2] https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/2266fca9-6b6b-4296-855e-4a93e57f4118/content

[3] Kamerstuk 2026Z22930.

Vraag 4
Welke concrete diplomatieke en politieke stappen zet u om de Braziliaanse regering aan te sporen ontbossing tegen te gaan, bestaande natuurbescherming te handhaven en inheemse gemeenschappen te beschermen? Bent u bereid deze inzet op te voeren wanneer dreigt dat de Braziliaanse regering de bescherming van het Amazonegebied afzwakt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
In de goede samenwerking tussen Brazilië en Nederland op het gebied van klimaat zijn onder meer het tegengaan van ontbossing en bescherming van inheemse gemeenschappen belangrijke thema's. Hierop werken onze landen bilateraal, met de EU en multilateraal samen. Vanuit het gedelegeerde Nederlandse Mensenrechtenfonds zijn middelen beschikbaar gesteld voor projecten in Brazilië die de positie van de inheemse bevolking en lokale gemeenschappen versterken. Met Braziliaanse kennispartners wordt samengewerkt aan duurzame landbouw en biodiversiteit (zoals in de Cerrado).
De EU-Brazilië dialoog richt zich onder meer op de nieuwe Europese bossenverordening (EUDR, zie ook antwoord op vraag 5 en 6) en de nieuwe wetgeving voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (CSDDD) met aandacht voor milieu-effecten. Multilateraal is Brazilië nauw betrokken bij de ontwikkeling van van de Tropical Forest Forever Facility (TFFF), waar minimaal 20 procent van de opbrengsten ten goede komt aan inheemse gemeenschappen. Nederland hecht aan voortzetting van deze samenwerking en maakt dit ook kenbaar in contacten met Braziliaanse zijde.

Nederland is, samen met Zwitserland, core-donor van IDH (Initiatief Duurzame Handel). Met deze structurele bijdrage kan IDH wereldwijd werken aan de verduurzaming van de internationale waardeketens, waaronder die van soja, rundvlees en katoen in Brazilië.[4]

Vraag 5
Hoe beoordeelt u de bijdrage van de veehouderij aan ontbossing in het Amazonegebied? Welke mogelijkheden ziet u om de Europese afhankelijkheid van geïmporteerd rundvlees te verminderen en de consumptie van dierlijke producten terug te dringen als maatregel tegen ontbossing? Bent u bereid te laten onderzoeken in hoeverre deze maatregelen ontbossing tegen kunnen gaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Uit onderzoek van het World Resources Institute (WRI) blijkt dat de uitbreiding van landbouwgronden in de periode 2001–2025 de voornaamste oorzaak van ontbossing in Zuid-Amerika vormt.[5] Vooral de uitbreiding van weidegronden voor de rundveehouderij draagt hieraan bij.[6] Daarnaast is de teelt van soja een grote veroorzaker van ontbossing. Ongeveer driekwart van de wereldproductie aan soja is bestemd voor het diervoeder van vee voor vlees- en zuivelproductie.[7]

Om te voorkomen dat producten die in de EU worden geconsumeerd bijdragen aan ontbossing of bosdegradatie, is de EU-Verordening inzake ontbossingsvrije producten (EUDR) opgesteld. De EUDR geldt voor rundvlees, soja, hout, cacao, koffie, palmolie,

[4] https://idh.org/contact/brazil

[5] https://www.wri.org/insights/forest-loss-drivers-data-trends

[6] https://forestdeclaration.org/wp-content/uploads/2026/10/Assessment2026.pdf

[7] https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2021/monitor-duurzame-agro-grondstoffen-2021/3-soja

rubber, en producten die uit deze grondstoffen vervaardigd zijn. Op grond van deze verordening moeten marktdeelnemers die deze producten op de EU-markt brengen of exporteren, kunnen aantonen dat de producten niet afkomstig zijn van recent ontbost land en ook niet hebben bijgedragen aan bosdegradatie. De EUDR draagt er vanaf 2030 naar verwachting aan bij dat jaarlijks minimaal 71.920 hectare bos wordt beschermd tegen door de EU veroorzaakte ontbossing en bosdegradatie.[8] De Europese Commissie voert uiterlijk op 30 juni 2030 een algemene evaluatie van de EUDR uit om onder andere te controleren hoe effectief de verordening ontbossing echt tegengaat.

Ook zet het kabinet zich in voor het diversifiëren van het eiwitaanbod, waaronder het versterken van het plantaardige eiwitaanbod in Nederland. Het is onder meer de ambitie om toe te werken naar een gemiddelde eiwitconsumptie van 50 procent dierlijke en 50 procent plantaardige eiwitten in 2030. Dit betekent in verhouding een plantaardiger eetpatroon dan het huidige gemiddelde eetpatroon. Het is uiteindelijk aan de consument zelf om een voedselkeuze te maken die bij hem past.

Vraag 6
Welke maatregelen neemt u, mede in Europees verband, om te voorkomen dat de vraag naar producten op de Europese markt bijdraagt aan ontbossing in Brazilië? Hoe verhouden deze maatregelen zich tot het EU- Mercosurverdrag?

Antwoord
De EU wil de eigen impact op ontbossing en bosdegradatie verminderen. Daarom komen er meer eisen voor de import van producten uit de hele wereld. Maar ook voor de productie in de EU zelf en de export van producten. De regels staan in de EU-verordening ontbossingsvrije producten (EUDR).[9] De EUDR-regels moeten ervoor zorgen dat de EU geen ontbossing meer veroorzaakt door de import of productie van producten en grondstoffen met een hoog risico op het veroorzaken van ontbossing. De regels gelden vanaf 30 december 2026. Voor kleine en micro-ondernemingen gaan de EUDR-regels in op 30 juni 2027. Dit geldt bijvoorbeeld voor eenmanszaken. De EUDR is een op zichzelf staande maatregel die losstaat van het EU-Mercosur akkoord. Aangezien het EU-Mercosur akkoord afspraken bevat over het tegengaan van ontbossing, zouden ontwikkelingen en ervaringen gerelateerd aan de EUDR aan de orde kunnen komen in de monitoring van die afspraken.

Daarnaast maakt Nederland samen met alliantie van andere Europese landen (België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Noorwegen, Spanje en het VK) deel uit van het Amsterdam Declarations Partnership (ADP)[10]. Dit partnerschap committeert zich aan ontbossingsvrije landbouw. Concrete acties die hierbij horen zijn onder andere het bestendigen en stimuleren van de vraag naar duurzaam geproduceerde goederen, implementatie en coherentie van wetgeving, samenwerking met belanghebbenden in de bronlanden (waaronder ook inheemse gemeenschappen), steun aan kleine boeren en bevordering van sociale duurzaamheid.[11] Vanzelfsprekend is hier ook met regelmaat

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0326

[9] European Union Deforestation Regulation

[10] Zie https://ad-partnership.org/wp-content/uploads/2026/06/2026-ADP-Status-Report-2020-2025-vFINAL.pdf voor het laatste status rapport.

[11] https://ad-partnership.org/wp-content/uploads/2025/06/ADP-Partnership-Statement-2030-FINAL.pdf

aandacht voor de risico's op ontbossing gerelateerd aan agrarische producten uit Brazilië (met name soja en rundvlees).[12]

Vraag 7
Erkent u dat het Mercosurverdrag de druk op de natuur, waaronder in het Amazonegebied, kan vergroten? Zo nee, waarop baseert u dat oordeel? Hoe wordt voorkomen dat de extra handelsmogelijkheden leiden tot meer ontbossing?

Antwoord
Zoals aangeven in de kabinetsappreciatie van het EU-Mercosur akkoord, is de impact van het akkoord op het klimaat en milieu, waaronder ontbossing, volgens de Sustainability Impact Assessment en de impactanalyse van de Europese Commissie naar verwachting beperkt. Het EU-Mercosur akkoord bevestigt dat de verdragspartijen de geboden beschermingsniveaus in nationale milieuwetgeving niet mogen afzwakken om handel of investeringen aan te moedigen. Daarnaast committeren de verdragspartijen zich in het akkoord aan het nemen van concrete maatregelen om ontbossing vanaf 2030 tegen te gaan en spreken de verdragspartijen af om gezamenlijk duurzaam bosbeheer te bevorderen. Tevens biedt het akkoord een platform om de dialoog aan te gaan over duurzaamheidsaspecten.

Vraag 8
Deelt u de opvatting dat het onwenselijk is dat een handelsverdrag nieuwe of ruimere toegang tot de Europese markt voor rundvlees biedt, terwijl er ernstige vragen bestaan over de controle op productiemethoden en naleving van Europese normen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
De import van rundvlees naar de EU is sterk gereguleerd met quota en tarieven. In het EU-Mercosur akkoord is een invoerquotum opgenomen om preferentiële import van rundvlees uit de Mercosur-landen te beperken. Alle producten die door de EU worden geïmporteerd moeten voldoen aan EU-standaarden voor voedselveiligheid. Ook mag alleen hormoonvrij geproduceerd rundvlees geïmporteerd worden. De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) is in Nederland de bevoegde autoriteit voor officiële controles op producten die de EU binnenkomen. Er wordt gecontroleerd of wordt voldaan aan de voedselveiligheidseisen die in de EU-regelgeving zijn vastgesteld. De Europese *Health and Food Audits and Analysis* (HFAA) voert audits uit in derde landen om toezicht te houden op de bedrijven die op de lijst van erkende bedrijven staan die naar de EU mogen exporteren.

Vraag 9
Hoe voorkomt u dat het Mercosurverdrag extra handelsvoordelen oplevert voor een Braziliaanse regering die natuurbeschermingsregels afzwakt of klimaat- en natuurverplichtingen niet nakomt? Welke mogelijkheden heeft de EU om handelsvoordelen op te schorten wanneer Brazilië zijn klimaat- en natuurverplichtingen niet nakomt?

[12] Voorbeelden hiervan zijn onderzoek naar een systeem voor de herleiding van herkomst systeem van de Federale Staat Pará: https://ad-partnership.org/wp-content/uploads/2023/02/Policy-Brief-Selo-Verde-EU-UK-regulation-v2023-0125.pdf; Workshop over verduurzaming van rundvlees uit Brazilië: https://ad-partnership.org/wp-content/uploads/2023/01/2023-0825-Report-Workshop-ADP_final-Chatamhouse.pdf

Antwoord
De verdragspartijen zijn gebonden aan de duurzaamheidsafspraken in het EU-Mercosur akkoord en dienen daar binnen de eigen rechtsmacht uitvoering aan te geven. Die afspraken zijn bindend en geschillen over de interpretatie en toepassing van de handelsafspraken zijn afdwingbaar via geschillenbeslechting. De verdragspartijen zijn verplicht aan te geven op welke wijze zij uitvoering geven aan de openbare uitspraak van een panel in geschillenbeslechting. Daarnaast is de Overeenkomst van Parijs opgenomen als essentieel element van het akkoord. Dat betekent dat het EU-Mercosur akkoord eenzijdig (deels) kan worden opgeschort indien er sprake is van een wezenlijke schending door één van de andere verdragspartijen van de verplichtingen die de partijen zijn aangegaan onder de Overeenkomst van Parijs.

Vraag 10
Wat zijn de meest recente ontwikkelingen rond de tijdelijke importstop op rundvlees uit Brazilië[13], en welke invloed heeft dit op het handelsdeel en het nog te ratificeren deel van het Mercosurverdrag? Bent u bereid zich ervoor in te zetten dat de invoer pas wordt hervat pas nadat aanvullende controles en waarborgen zijn vastgesteld, die naleving van Europese regels aantoonbaar verzekeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Het importverbod van 3 september jl. op de import van rundvlees uit Brazilië blijft van kracht totdat Brazilië bewijs aanlevert dat het in staat is om aan het EU-verbod op het gebruik van bepaalde antimicrobiële geneesmiddelen bij dieren of producten van dierlijke oorsprong te voldoen. Er is eind augustus een nieuwe audit in Brazilië uitgevoerd door het Health and Food Audits and Analysis (HFAA) directoraat van de Europese Commissie. Het doel van deze audit was om vast te stellen of Brazilië kan aantonen te voldoen aan de EU-vereisten voor het gebruik van antimicrobiële middelen gedurende de gehele levensduur van de dieren waarvan de geëxporteerde producten afkomstig zijn. Pas als dit naar tevredenheid van de Commissie is gedaan, zal de Commissie een besluit voorleggen aan de EU-lidstaten om akkoord te gaan met het opheffen van het importverbod. Daarbij wordt conform de Officiële Controleverordening (Vo. 2016/625) gehandhaafd. Ook zal het kabinet de HFAA verzoeken om toe te zien of de productie van rundvlees aan de EU-normen van volksgezondheid en diergezondheid blijft voldoen. Het importverbod staat los van de handelsafspraken in het EU-Mercosur akkoord, die sinds 1 mei jl. voorlopig worden toegepast. De consequentie van het importverbod is dat Brazilië op dit moment geen gebruik kan maken van tariefquota onder het EU-Mercosur akkoord.

Vraag 11
Bent u bereid zich in te zetten voor herziening, opschorting of beëindiging van de handelsvoordelen uit het Mercosurverdrag voor bijvoorbeeld rundvlees als blijkt dat die voordelen leiden tot extra druk op natuurgebieden, waaronder het Amazonegebied, of tot invoer van producten die niet aantoonbaar voldoen aan Europese productie- en gezondheidsnormen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Het EU-Mercosur akkoord biedt een platform voor dialoog over bijvoorbeeld duurzaamheid en productiestandaarden, evenals een

[13] Nieuw Rechts, 3 september 2026 - Mercosur onder vuur: EU stopt import Braziliaans vlees om antibioticazorgen https://nieuwrechts.nl/112911-mercosur-onder-vuur-eu-stopt-import-braziliaans-vlees-om-antibioticazorgen

geschillenbeslechtingsmechanisme als de verdragspartijen er onderling niet uitkomen. Het kabinet gaat niet speculeren over mogelijke scenario's voor geschillenbeslechting.

Alle producten die door de EU worden geïmporteerd moeten voldoen aan EU-productstandaarden. Het importverbod op rundvlees uit Brazilië toont aan dat maatregelen worden genomen als dit niet gegarandeerd kan worden.

Vraag 12
Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor geldende termijn beantwoorden?

Antwoord
Ja.